

MESINIK

MESINDUSE INFOLEHT

nr 1 (93) veebruar 2016

- Riigikogus moodustati mesilaste toetusrühm
- Põhja- ja Baltimaade Mesindusnõukogu aastakonverents Helsingis
- Tulekul on EMLi üldkoosolek
- Mesinike kevadine teabepäev
- Kogemusi jagab Aasta mesinik August Rapp

ESIMEHE VEERG

Talv on olnud mesinikele ikka adrasedmise aeg, kus järgmiseks mesindushooajaks plaane peetakse. Samas käib mesinike mõte ja tihti ka pilk mesilastarude suunas, et kuidas mesilastel läheb. Ilmataat on tänava mesilasi temperatuurilainetel omajagu loksutanud. Veel jõulude eel oli õues kuni kümmekond soojakraadi, mis ahvatles üksikuid mesilasi lendamagi. Detsembri lõpp tõi mõõdukalt külma, mille jätkuks kraadiklaasi näit vajas jaanuaris koguni kolmekümne külmakraadini. Veebruari alguse ilm oli taas lausa kevadiselt soe ja vihmane, mis küll kuu keskpaigas kergetele külmakraadidele ruumi teinud.

Mesilaste talverahu selline "loksutamine" kindlasti häirib. Tahaks loota, et mesilaste bioloogiline kell ei lase neil liiga vara haudumisega alustada. Siiski on mesinikelt teateid, et osa mesilasperedest tunduvad juba kahtlaselt soojad ja rahutud. Ja mõni mesinik on pesakärgedele piiludes juba ka hauet märganud. Nüüd tuleb mesinikel valvas ja vajadusel abiks olla, et mesilaste söödavarud kevadeni kestaks. Kuuldavasti ongi mesinduskauplustes mesilaste pudersööda müük viimastel nädalatel hoogu võtnud. Nagu kogenud mesinikud ütlevad: märtsis mesilasperele antud pudersööda päts on nagu kindlustusmaks, et ei peaks aprillis-mais hakkama nälga surnu asemel uut mesilasperet ostma.

Aasta alguses on mõnedki sündmused toimunud, mis Eesti mesindusele olulised. Nii näiteks esitles Konjunkturiinstituut

veebruari alguses uuringu aruanne Eesti mesindussektori struktuuri ja tegevusnäitajate kohta 2015. a. lõpu seisuga. Rõõmustab see, et mesinike ja mesilasperede arv Eestis järjekindlalt kasvab. Kindlasti väljendub selles nii viimaste aastate rohkete mesinduskursuste mõju kui ka üldine huvi kasv mesinduse ja mesilaste vastu. EMLi korraldatud ABC-kursustel käib aastas keskmiselt 120-130 huvilist. Peale selle kor-

Foto: Jüri Lugus.

raldab Saaremaa Meetootja Ühing Saaremaal juba mitmendat aastat mesinduse algkursust ja EKMÜ Olustveres täiendõppekursust. Mesindusse on läbi kursuste juurde tulnud rohkesti nooruslikult värsket energiat.

Konjunkturiinstituudi uuringu tuntav osa käsitles mee tootmise ja turustamise teemat. Meetoodang mõistagi kõigub aastati sõltuvalt ilmaoludest ja meekorjetingimustest, kuid on Eesti ulatuses siiski 1000 tonni ümber. Importmee osa Eesti turul on viimastel aastatel keskmiselt 200 tonni. Seda mett müüakse valdavalt suurkauplustes eesti meega võrreldes odavama hinna-

ga ja ostjateks on enamasti hinnatundlikum meetarbijate ring. Samas eelistab umbes 80% tarbijatest läbi aastate eesti mett, neist 60-65% ostab mett otse mesinikult ja 5-8% tarbib oma või sugulaste mesila mett. Peame ühiselt hoidma ja tugevdama eesti mee mainet ning propageerima selle väärtusi ja veelgi laialdasemat tarbimist. See annab Eesti mesinikele ruumi suurendada meetootmist, et see mesi hea hinnaga Eesti tarbijatele müüa.

Mesinduse käekäiku ja arenguvõimalusi mõjutab tugevasti riigipoolne hoiak ja tähelepanu ning selle väljendusena seadusandlus ja otsene kaasabi. Maaeluministeeriumiga on EMLil ja laiemale kogu mesindussektoril teatud koostöö välja kujunenud. Ühest küljest avaldub see Euroopa Liiduga koostöös toimiva mesindusprogrammi tegevuste toetamise kaudu, samuti mesindusteemaliste ümarlaudade ja töögruppide ellukutsumises. Paraku, nagu näitas veebruari alguses toimunud ümarlaud, on paljud mesindusorganisatsioonide algatused ja ettepanekud jäänud siiski ametnike lausahtlisse. Eriti suured ja teravad on käärid mesilaste heaolu ja tervise ning riiklikult korraldatud taimekaitse regulatsioonide ja mesilashaiguste vallas.

Üheks lootustandvaks märkiks on jaanuaris EMLi poolt saavutatud dialoog Riigikogu liikmetega, kes on valmis koos keskkonnakaitse eesmärkidega panustama mesilaste tervise kaitseks, soovides vähendada taimekaitsemürkide ohjeldamatut ja sageli lausa rumalat

liigkasutamist. Alustasime kontaktide loomises Rein Ratasega, kes on Riigikogu keskkonnakomisjoni aseesimees, ja Mark Soosaarega. EML esitas kirjalikult ettepanekud mesilaste kaitse kõige pakilisematest probleemidest. Kohtusime 19. jaanuaril ning arutasime pestitsiidide suurt ohtu keskkonnale ja mesilaste kui keskkonna seisundi indikaatorputukate kaitse

vajadust koos vastavate seadusandlike sammudega.

Rein Ratas ja Mark Soosaar koondasid enda ümber grupi Riigikogu liikmeid, moodustades mesilaste kaitse töörühma. Juba 27. jaanuaril esitati EMLi kirjas tõstatatud probleemide alusel maaeluministrile arupärimine taimekaitsevahendite kasutamise kohta, millele oodatakse vastust 22. veebruariks.

TEGEVJUHI VEERG

EML ja üldkoosolek

Traditsiooniliselt toimub kevadine üldkoosolek märtsikuus ja sel korral laupäeval, 26. märtsil Tallinnas hotelli "Dzingel" konverentsisaalis (Männiku tee 89). Koosoleku toimumise aeg kell 10.00-12.00 ja pärast seda jätku-

Vaade PBMNi konverentsi saali. Foto: Marianne Rosenfeld.

me teabepäevaga, kus on külaliskoriks Dmitri Rahmatulin Valgevenest. Tõlge eesti keelde Aleksander Kilgilt. Koosoleku põhiteemad: 2015. aasta majandusaruanne ja EMLi arengukavas olevate tegevuste sisehindamine. Liikmete ees esinevad juhatus ja

Tahaks loota, et Riigikogu suudab kaasata ministeeriumi ja see omakorda Põllumajandusameti sisulisele koostööle, et Eestis hakkaksid tööpoolest toimima integreeritud (keskkonnasõbraliku) taimekaitse reeglid ning lõppeksid keemiarünnakud mesilaste ja teiste kasulike putukate vastu.

Aleksander Kilk

revisjonikomisjon.

EML ja Facebook

Oleme nüüd ka "pildiseinal", nagu Facebooki kohta öeldakse. Ei saanud enam sellest kõrvalle jääda, kuna ministeeriumidki saavad oma teateid selle kaudu. Kui see on üks sotsiaalse suhtlemise allikas, osaleme siis ka selles. Kui tunned huvi, siis pane otsingusse Eesti Mesinike Liit, ja meie leht avanebki. Anname lühiteateid nii Facebooki kui meie ametliku kodulehe www.mesinikeliiit.ee kaudu.

EML ja tegevused piiri taga

Traditsiooniliselt toimub jaanuarikuus Põhjamaade ja Baltimaade Mesindusnõukogu PBMN aastakonverents, millest võtavad alati osa ka EMLi esindajad. Sel aastal toimus see jaanuari viimasel nädalal Helsingis. EMLi esindajatena olid seal juhatuses esimees Aleksander Kilk, mesindusprogrammi projektijuht Aivar Raudmets, revisjonikomisjoni liige Erki Naumanis, tegevjuht Marianne Rosenfeld. Konverentsil pidas ettekande Risto Raimets Eesti Maaülikoolist. Mina olin seal esimest korda ja eelkõige eesmärgiga uurida sündmuse for-

maati, sest järgmisel aastal on korralduse kord meie käes.

Päevad olid tõised, täis põnevaid ettekandeid, mis peeti inglise keeles. Meie Erki teeb kõikidest ettekannetest eesti-keelsed lühikokkuvõtted, ja kui neid ei saa täies mahus avaldada "Mesinikus", siis lugege neid meie kodulehelt. Veel võib konverentsi kohta öelda, et kokkutulnud mesindusorganisatsioonide esindajad oli 66, kohvipauside ja õhtuse koosviibimise ajal jätkus juttu nii mitmelgi teemal. Minule isiklikult meeldisid ettekanded, mis käsitlesid mesinike koolitamist. Sain sealt mitmeid häid vihjeid EMLi Koolituskeskuse tegevuse arendamiseks.

Aleksander Kilk valiti aga järgmiseks perioodiks PBMN presidendiks.

EML ja koolitustegevus

Mesinike koolitamise maht kasvab aasta-aastalt. Nüüdseks oleme avanud 6 õppegruppi, 4 neist tasulised ja 2 mesindusprogrammi rahastusega. Tasuta grupid on sel aastal Võrus ja Jõhvis, ülejäänud grupid Tallinnas, Tartus, Viljandis. 5 gruppi on täiesti ABC ehk nullist alustajate tasemel ja üks Tallinna grupp ABC jätkukursus ehk (mina ise ütlesin) B-tasemele. Meil on kehtiv koolitusluba ja seetõttu on tasulistel kursustel võimalus tulumaksu tagasi saada. Samuti oleme Töötukassa Koolituskaardi partner ja hea meel oli tõdeda, et sel aastal toetab Töötukassa 7 mesiniku õpinguid. Ainult ühele soovijale vastati eitavalt.

Plaanis on teha ka 1-päevaseid praktilisi õppepäevi, aga see selgub lähiajal, kas meie tublidel mesinik-koolitajatel jätkub veel aega, sest oma mesila tahab ju ka

majandamist. Täpsemalt kirjutan sellest aprillikuu lehes.

Õppesõidud piiri taha mesilatesse Märtsis panen kodulehele üles suuremas osas õppesõitude programm, kuid toon siin välja kuupäevad ja kohad, kuhu meil on plaan sõita.

30. aprill - 7. (8. mai) **Tšehhimaal** mesindus. Bussis on koolitajaks Marje Riis, kes jagab teadmisi mikroorganismide elutegevust ja mesilaspere haigustest. Eelkõikulepped on olemas ka tõlgiga, kes tõlgib kohalike mesinike jutu tšehhi keelest eesti keelde.

19.-22. mai **Leedu** aiandusmesindus,

23. septembrist alates on aga plaan sõita tutvuma **Sloveenia-Horvaatia** mesindusega. Selle täpsem kava valmib aprillis.

Kuna **Soome** sõidud on meil alati osutunud väga populaarseks (eelmisel aastal oli planeeritud 25 inimese asemel 40), otsustasime nüüd Soomes olles ja eelkõikuleppeid tehes jälle suuna sinna võtta. Soome sõit toimuks siis juulikuul teisel nädalal ja tuleb tõenäoliselt 4-päevane. Üks päev oleks mesindusvaba päev, ja võimaluse korral sõidaksime Viiburisse. Kui see plaan mingil põhjusel ei realiseeru, siis on sõit 3-päevane. Suund oleks Karjala-Soome ehk siis ikka ida poole. Bussis on koolitajaks ja teadmiste jagajaks Aleksander Kilk, kes kohapeal tõlgib kõik vajaliku soome keelest eesti keelde.

Mesinikud tahavad ju puhata ka ning osaleda lihtsalt põnevatel koosviibimistel. Sel aastal toimub kindlasti traditsiooniliselt minek **Leedu mesindusfestivalile**, mis sel korral on juubelihõnguline ja toimub 40. korda. Kuupäevadeks on 5.-7. august. Esimesed osalejad on end juba kirja pannud. Enne seda toimub aga ka **Läti**

mesindusfestival, kuhu me veel siiani suurema seltskonnaga pole jõudnud. Sel aastal äkki õnnestub. Selle kohta siis täpsem teave järgmises "Mesinikus".

Keda aga huvitab **Gotlandi saar**, siis on võimalik tulla koos minuga seda juunikuus külastama. Planeeritud sõit on 14.-19. juuni. Gotlandil mesindust palju ei ole, aga tutvume seal muu eluolu ja Gotlandi vaatamisväärsustega. Tõenäoliselt on minuga koos ka Mari-Ann Rootsist ja tema abikaasa William, seega keeleoskusega me hätta ei jää. Gotlandi mesinikud kahjuks muud keelt kui rootsi keel rääkida ei taha.

Õppesõitudele on oodatud kõik, olenemata organisatsiooni kuuluvusest.

Tähelepanu mesinik-ettevõtjad Viljandi-, Rapla- ja Harjumaalt!

Maikuus (kuupäevad täpsustuvad) toimub PRIA-rahastusega 2-päevane õppesõit Eestimaa. Külastame järgmisi mesilaid: perekond Kaasiku mesila Harjumaal, Ülo Lippa alias Metsamesinik Aegviidus, perekond Valtini mesila ja tootmisruumid Injus ning perekond Mardla mesila Lääne-Virumaal. Nii bussis kui ööbimiskohas loengud. Osavõtjaid 20. Bussi marsruut suunal Viljandi-Rapla-Tallinna mesilad. Koolitus on tasuta, omaosalus võib ulatuda 10-20 euroni toitlustuse katteks. Huvilistel palun anda märku e-kirjaga.

Suvepäeva eelteade

EMLi selleaastane suvepäev toimub 29.-30. juulil Haapsalus. Täpsem kava järgmises "Mesinikus".

Marianne Rosenfeld,
EMLi tegevjuht
50 29 006
mesilaspere@gmail.com

RIIGIKOGUS MOODUSTATI MESILASTE TOETUSRÜHM

2014. aasta jaanuaris koostasid mesinikud Maire Valtini algatusel mesilaste kaitseks petitsiooni, mis kogus ca 5000 allkirja. Petitsioon koos allkirjadega anti 23. mail üle toonasele keskkonnaministrile Keit Pentusele. 5. juunil toimus mesindusalane kohtumine Riigikogu spikri Eiki Nestori ja liikme Kalev Kotkasega, 11. novembril põllumajandusministri Ivari Padariga.

Petitsioon võeti teadmiseks, kuid enam-vähem sellega asi piirduski - mingeid märkimisväärsed samme või muutusi ei toimunud.

19. jaanuaril 2015 toimus põllumajandusministeeriumis mesindusorganisatsioonide ümarlaud, mille moodustati mesindusala töörühmad, mis tegeleksid mesilaste tervise, taimekaitse, mahemesinduse, mesinikele makstavate toetustega. Paraku töörühmad tulemuslikult tööle ei hakanud ja suveks oli nende tegevus soikunud. Järjekordne mesindusala ümarlaud toimus maaeluministeeriumis selle aasta 5. veebruaril, kuid sellelgi ei jõutud nimetamisväärsed tulemusteni.

2016. aasta alguses võttis Aado Oherd ühendust riigikogu keskkonnamisjoni aseesimehe Rein Ratasega, kellega lepiti kokku kohtumine 19. jaanuaril. EMLi poolt osalesid sellel Aleksander Kilk, Aado Oherd, Jüri Esinurm ja Marianne Rosenfeld. Kõneks võeti hetkeolukord Eesti mesinduses ning mesindusalane seadusandlus.

Enne kohtumist saadeti Rein Ratasele kiri, milles toodi välja mesinduse peamised probleemid ja EMLi ettepanekud nende kõrvaldamiseks.

Kirjas märgiti, et EMLi tegevuse üks eesmärgi on mesinike ja mesilaste heaolu tagami-

ne ning võimalike probleemide lahendamine koostöös riiklike struktuuride ja ametkondadega. Selle koostöö ja selgituste tulemusena peaks ühiskond paremini mõistma mesinduse ja mesilaste kasulikkust rolli maaelu ja keskkonna seisukohast ning soovima sõnas ja teos aidata kaasa mesinduse arengule.

Mesindust kiputakse hindama vaid toodetava meekoguse järgi, mis praegu moodustab keskmiselt 1000-1100 tonni aastas ehk rahalises väärtuses ca 8 miljonit eurot. Kuid hoopis olulisemaks tuleb hinnata mesinduse kaudset tulu mesilaste tolmeldamistevusest, mis teadlaste hinnangul on Baltimaade tingimustes umbes 10 korda suurem meesaagi rahalisest väärtusest. Seega annab Eesti mesinike töö mesilaste tolmeldamise kaudu teistele maaelu sektoritele ja keskkonnale aastas lisatulu orienteeruvalt 80 miljoni euro väärtuses. Sellist "kuldmune munevat kana" tasub riigil hoida ja toetada, et kasu ei kaoks, vaid kasvaks.

EMLi kirjas rõhutatakse Riigikogu olulist rolli Eesti Vabariigi arengusuundade määramisel. Riigi pikaajalise arengukava üheks olulisemaks osaks on targa ja tulevikku vaatava keskkonnastrateegia või -poliitika väljakujundamine. Koostöörühma kaudu saaks EML aidata kaasa ühtaegu nii mesilaste kui ka keskkonna heaolule parandamisele.

Mesinikele valmistab eriti muret taimekaitsemürkide kontrollimatu kasutamine; ainus seda reguleeriv - ja mesilasi mürgitamise eest kaitsev - seadus on hetkel taimekaitse seadus. Sellest tulenevalt leiab EML:

- 2016. aastal teadaolevalt muu-

detavasse taimekaitse seadusse tuleks lisada ka pestitsiidide (sh. glüfosaatide, neonikotinoide jt.) kasutamisega mesinikele ja teistele isikutele või kolmandale osapoolele või keskkonnale tekitatud kahjude hüvitamise kohustus;

- riik võiks mesinikele taimekaitsetööde kahjude hüvitamiseks luua hüvitus- või kindlustusfondi;

- taimekaitsevahendite võiks kehtestada aktsiisi; see laekuks kindlustusfondi, millest hüvitatakse mesinikele taimekaitsetöödega põhjustatud kahjud;

- taimekaitsevahendite kasutajad peaksid sõlmima vastutuskindlustuse, mille alusel hüvitatakse mesinikele tekitatud kahju;

- tuleks muuta põlluraamatu täitmise korda; taimekaitsevahendite kasutamine tuleks registreerida samal päeval, mitte aga 10 päeva jooksul, nagu näeb ette praegune kord;

- seadust rikkunud põllupidajailt tuleks võtta ära PRIA toetus.

Paraku on kahjude hüvitamine vaid tulekahju kustutamine. Mesinik saaks sellisel juhul küll hüvitist oma majandusliku kahju korvamiseks, aga keskkond?

Üks taimekaitsemürkidega kaasuv probleem on eri komponendid sisaldavad nn. paagisegud ehk kokteilid, mis võivad koostamisel olla putukatele ohtlikumad kui komponendid üksikult kasutades. Iga komponent võib eraldi võttes normile vastata, kuid nende koostoimet ei ole kahjuks uuritud, mistõttu sellekohane info puudub ka taimekaitsevahendite kasutusjuhendites.

Konstruktivne arutelu lõppes Rein Ratase konkreetsete ettepanekutega:

1. Riigikogu keskkonnamisjoni

nis algatada mesindust puudutavate küsimuste arutelu, hiljem kaasates maaelukomisjoni.

2. Keskkonnakomisjon pöördub maaeluministri, keskkonnaministri, tervise- ja töministri poole. Märksõna: puhas eesti toit puhtast eesti loodusest.
3. Rein Ratas kui Riigikogu liige esitab maaeluministrile konkreetse arupärimise mesinduse puudutavates probleemides.
4. Milliseid uuringuid oleks vaja teha? EML edastab Rein Ratasele oma ettepanekud.
5. EMLi hinnangul on vaja muuta õigusakte. Mida ja kus suunas muuta, alates alamastme õigusaktidest. EML edastab Rein Ratasele oma ettepanekud.
6. Miks mitte luua Eestile oma mesindusseadus (näiteks Taanis on see olemas).
7. Riigikogus luuakse mesilaste toetusrühm.
8. Riigikogu ja Eesti Mesinike Liidu vahel peab toimuma pidev koostöö.
9. Rein Ratas räägib esmaspäeval ministrite kõnetunnis mesinduse teemadel.

19. jaanuari kohtumise tulemusel moodustasid Riigikogu liikmed mesilaste toetusrühma, mille esimeheks valiti Peeter Ernits ja aseesimeheks Mark Soosaar.

Oma avalduses märgivad toetusrühma liikmed, et nad on mures mesilaste arvukuse langemise pärast Euroopas, eriti just Eestis ja Põhja-Euroopas. Toetusrühm on loodud nii mesilaste kui teiste tolmeldajate toetuseks ning uurib temaatikat komplekselt.

Toetusrühma esimehe Peeter Ernitsa sõnul on mesilaste elu Eestis üha halvenemas: "On väga murettekitav, et veerand Eesti mesilindudest ei ela talve üle, samas kui Lätis on suremus oluliselt väiksem. Eurodirektiivid nõuavad taastuenergia osakaalu kasvu ja rapsipõldude pindala aina kasvab. Samal ajal mesilased surevad põldudel taimekaitsevahendite kasutamise tulemusel ja tolmeldajaid ei jätku, see puudutab ka näiteks kimalasi."

Toetusrühma kuuluvad veel Monika Haukanõmm, Siret Kotka, Rein Ratas, Martin Repinski, Märt Sults ja Tarmo Tamm.

Toetusrühmade ja ühenduste kaudu saavad Riigikogu liikmed ja fraktsioonid tõmmata tähelepanu konkreetsele teemale ning toetada ja kaitsta kitsama eluvaldkonna huve.

27. jaanuaril 2016 saatis Riigikogu mesilaste toetusrühm maaeluminister Urmas Kruusele arupärimise, mis sisaldas järgmisi küsimusi:

1. Kas keemiliste taimekaitsevahendite kasutusmaht Eestis aasta-aastalt kasvab, kahaneb või püsib samal tasandil? Millised on vastavad näitajad? Milline on looduslähedaste, bioloogiliste taimekaitsevahendite kasutamise ulatus Eestis?
2. Kuivõrd on põhjendatud ja kuidas on tagatud Eestis kasutusloa saanud taimekaitsevahendite koostis- ja mõjupõhine ohutus?
3. Kuidas on korraldatud taimekaitsevahendite ohutu kasutamise: väljaõpe, kasutuskord, sh mesinike informeerimine, põlluraamatu täitmine, järelevalve? Milliseid ja kui palju on tuvastatud nõuete ja hea tava rikkumisi?
4. Kuhu pannakse taimekaitsevahendite tühjenud pakendid?
5. Kas näete keemiliste taimekaitsevahendite nüüdiskasutamisel lahendamist vajavaid küsimusi loodushoidlikust ja mesinduslikust aspektist? Kui jah, mida siis teha?

Loodetavasti on jää hakanud lõpuks liikuma ja sõnadele järgnevad ka teod - ikka mesilaste, mesinike ja meie keskkonna hea käekäigu nimel.

Ülevaate tegi Katrin Linask

Foto: Aimar Lauge

PÕHJA- JA BALTIMAADA MESINDUSNÕUKOGU AASTAKONVERENTSIL KÕNELDUST

Põhja- ja Baltimaade Mesindusnõukogu (PBMN) aastakonverents toimus seekord Helsingis. Eestit esindasid sellel Aleksander Kilk, Marianne Rosenfeld ja Erki Naumanis EMList, mesindusprogrammi tegevjuht Aivar Raudmets ja Maaülikooli doktorant Risto Raimets. Konverentsi teised osalejad olid pärit Lätist, Norrast, Soomest, Rootsist ja Taanist - kokku rohkem kui 60 inimest.

Konverentsi põhiprogrammi raames oli 25 mesindusala ettekannet, millest noppisin välja olulisema. Eeldades laiemat huvi, lisan loengute ingliskeelsed pealkirjad

Esimese ja sissejuhatava ettekandega *Monitoring for Varroa Mites* esines **Taani Mesinike Liidu esindaja Ole Kilpinen**, kes rääkis varroalesta seirest Taani mesilates ja kolmest meetodist, mille abil lestad arvukust katseliselt määrata. Nendeks olid tuhksuhkru, alkoholi ja süsihappegaasi (CO₂) meetod. Eesmärk oli teha kindlaks, kui palju varieeb lesti loomulikul ja kui palju sipelgahappega töötlemise järel.

Kõik kolm katset tegid mesinikud ise, ning katsealused mesilased pesti hiljem alkoholilahusega üle, et tuvastada ka need lestad, kes testi käigus maha ei pudenenud. Need kolm meetodit valiti sellepärast, et kuna mesinikel on mesilasse minnes kaasas piiratud varustus, pidi testimine olema võimalikult lihtne, kiire, täpne ning mesinike poolt omaks võetav.

Katsed näitasid, et mesinike endi tehtud valimit - testis kasutatud mesilaste hulka - ei saanud alati usaldada, sest see varieerus

2-3 korda. Sellest tingituna esines ebatäpsusi ka tulemustes. Siiski selgus, et kui mesilaste töötlemisel tuhksuhkruga sai peaaegu 85% lestadest mesilaste seljast maha raputatud, siis uudse süsihappegaasi meetodi puhul oli lestadepudenemise protsent ainult 50% juures. Kõige paremad tulemused aga saadi alkoholilahust kasutades. Samas tähendas see ka mesilaste paratamatut hukkumist.

Aleksander Kilk ja Läti Mesinike Liidu juhatuse esimees Juris Steselis.

Ole Kilpinen soovitas mesinikele täpsemalt seletada nende kolme testimismeetodi kasutamist: kust tarust mesilased testiks võtta, kui palju mesilasi peab täpsema tulemuse saamiseks olema ning millised on nende testide eripärad.

Kõigi kolme meetodi kohta saab lugeda lisa veebist.

Tuhksuhkur: http://www.ent.uga.edu/bees/disorders/documents/VarroaMites_155.pdf

Alkohol: <http://beeaware.org.au/wp-content/uploads/2014/03/Alcohol-washing.pdf>

Süsihappegaas: <http://www.bienenzuchtbedarf-seip.de/Varroabehandlung-Verdunster->

Zubehoer/zuglassene-Behandlungsmittel-gegen-die-Varroa/Varroatester-mit-CO₂-Spender.html

Ettekandega mesilaspere de viiruste analüüsimisest (*Understanding Virus Data from Honey Bee Colonies*) esines **Taani Aarhuse Ülikooli doktorant Per Kryger**. Täpsemalt on tegu viiruste DNA järjestamisega. Eri viiruste määramiseks kasutatakse polümeraasi ahelreaktsiooni (PCR - polymerase chain reaction). Kuna PCR on väga tundlik meetod, siis piisab väikesest koeproovist: ühest lestadest, ühest mesilasest või isegi ainult koetükist. Tänu meetodi tundlikkusele on võimalik tuvastada viirusi ka pealtnäha tervetes mesilastes. Meetodi miinuseks on, et selle abil ei saa tuvastada viirusi surnud koest.

Ettekandes toodi välja, et üldjuhul olid kevadel suure hulga viirustega nakatunud pered sügiseks hävinud. Samas esines ka erandeid. Usaldusväärsete tulemuste saamine sõltub suuresti proovide võtmise ajast (kevad, suvi, sügis, talv), mistõttu proove tuleb võtta koordineeritult ja plaanipäraselt. Analüüs näitas ka seda, et tervet ja nakatunud mesilasperet on välise vaatluse abil pahatihti keeruline eristada.

Norra Mesinike Liidu poolt esines ettekandega *Ring Test of Varroa Resistant Honeybees* **Bjorn Dahle**. Tegemine on käimasoleva uurimusega, mis on ajendatud varroalesta suhtes resistentsete või tolerantsete mesilaspere de leiust. COLOSS-uuringu ja SMARTBEES-projekti raames on kahes piirkonnas leitud mesilaspersid,

kelle käitumine pärsib lestade arengut ning kes on ravimeetmeid kasutamata elanud juba üle viie aasta. Kahel erineval mesilaspopulatsioonil on sarnased fenotüübid, kuid erinev resistentsusmehhanism. Uuringu üks eesmärk on välja selgitada, kas nendest mesilasperedest on võimalik aretada vastupidavaid mesilasi. Teiseks uuritakse, kas resistentsuse tekkimisel on suurem osakaal geenidel või keskkonnal. Testimiseks on tehtud valim Norrast, Rootsist ja Prantsusmaalt, kus on avastatud lesta suhtes vastupidavaid mesilasi.

Test viiakse läbi järgmiselt: 7 laborit saavad igaüks 48 mesilasperet, millest 12 on pärit Rootsist, 12 Prantsusmaalt, 12 Norrast. Ülejäänud 12 on kohalikud pered, kellel pole varroalesta resistentsust tuvastatud. Uuringul on kaks võimaliku tulemust. Esiteks: kui pered jäävad uues keskkonnas ellu, tähendab see, et selle piirkonna mesilastel on tugev genofond ja selle baasil saab teha aretustööd. Teiseks: kui katsealused mesilaspereid ei peaks uues keskkonnas ellu jääma, kinnitab see keskkonna suurt mõju mesilastele. Sel juhul tuleks edasises aretustöös kasutada kohalikke mesilasi.

Verdera Oy esindaja Marja-Leena Lahdenperä tutvustas oma ettevõtte toodet Prestop Mix. Tegemine on seene *Gliocladium catenulatum* J1446 eoste ja niidistikuga. Toodet kasutatakse märgmädanikku ja juurehaigusi tekitavate patogeensete seente (nt. *Pythium'i* ja *Rhizoctonia*) tõrjeks kõõviljadel ning maitse- ja ilu- taimedel, mis kasvavad turba- või muul orgaanilisel kasvupinnasel. Kõige enam aga rõhutati toote kasulikkust meemesilase levitatava Botrytis-nakkuse tõrjeks

avamaal kasvatataval maasikal ja vaarikal. Väidetavalt on toode ohutu keskkonnale, maaviljelejale ja tarbijale, samuti puudub negatiivne toime looduslikele mikrofloorale. Prestop Mix mõjub juba madalal temperatuuril ja toimimiseks koloniseerib taimede pindu. Kuna toode on pulbri kujul, siis levitavad mesilased ja kimalased seda hõlpsalt just sinna, kus sellest on kõige

Dalial Freitak

suurem kasu, ehk otse õitele.

Ettekandja rääkis ka õunaaedades läbi viidud katsetest, milles võrreldi Prestop Mixiga töödeldud ja töötlemata õunapuude saagikust. Töödeldud õunaaias saadi 73% esimese sordi vilju, töötlemata aiast 67%. Preparaat on ökonoomne, sest väikesed kogused kantakse otse õitele. Taru ette paigaldatakse spetsiaalne läbikäik ning tarust lahkuvad mesilased liiguvad üle preparaadi. Tarru naasvad mesilased pääsevad lennuavast sisse takistusteta. See hoiab ära ka seenpreparaadi sattumise tarru.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et preparaadi kandmine mesilaste abil otse õitele on ohutuse ja efektiivsuse tõttu ennast üha rohkem õigustamas.

Mesilashaudme vaksineerimisest

(*Trans-generational Immune Priming in Honey Bees via Vitellogenin*) tegi ettekande **Helsinki Ülikooli teadlane Dalial Freitak**. Ettekandja tugines enda uurimustööle, mille käigus "vaksineeriti" mesilasemasid haigustekitajaga. Selle tulemusel haiguse kliiniliste märkide ilmumisel pere ei hukkunud. Uurimustöö kestab ja üritatakse leida vaktsiin ka Ameerika haudmemädanikku tekitava bakterite *Paenibacillus larvae* vastu.

Sellel teemal tegi suurepärase kokkuvõtte ka Aleksander Kilik 2015. aasta oktoobrikuu "Mesinikus" (lk. 11, Mesilaspere kasutab haiguste vältimiseks "vaksineerimist").

Lesehaudme eemaldamise tõhususest varroalestaga võitlemisel (*Efficiency of Drone Brood Removal on the Population Growth of Varroa Destructor*) rääkis **Läti Mesinike Liidu esindaja Valters Brusbardis**. Lätlaste arvates on see korje ajal üks paremaid võtteid, sest ei jäta mingisuguseid jääke. Samas on meetod ajamahukas.

Läti mesinike hulgas tekkisid lesehaudme eemaldamise tõhususe suhtes küsimused: kas varroalest eelistab endiselt lesehaudme väljalõikamist ikka pidurdab lestapopulatsiooni kasvu ja kas lestapopulatsiooni vaashoidmiseks tuleb lesehaudme eemaldada kõigis mesilas olevates peredes. 2014. aastal viidi katsed läbi kahes mesilas, ühes 10 ja teises 12 perega. Mõlemal juhul eemaldati pooltel peredel lesehaudme ja pooltel mitte. 2015. aastal korraldati sarnast katset veel neljas mesilas. Uuring oli aja- ja töömahukas, sest haue võeti käsitsi lahti ning uuritavates kandanud loeti lestad üle.

Tulemused olid aga tagasihoidlikud. Nagu võis arvata, eelistab

varroalest lesehaudme töölisheidmele - suhtarv 1:10 või isegi 1:20, sõltuvalt proovist. Teine järeldus oli, et lesehaudme eemaldamine pidurdab lestade arvukuse kasvu kuni 50%, võrreldes peredega, kus lesehaudme ei eemaldata.

Lauri Ruottinen Soomest rääkis mesilaste talvitumist mõjutavatest bioloogilistest teguritest (*The Biological Factors Affecting Overwintering Success*), tuginedes Soomes 2007-2014 läbi viidud mesilaste kadumise küsitlustele (küsitlus toimus telefoni teel). Saadud tulemuste kohaselt olid Soomes mesilaste talvekaod keskmiselt 14,9%.

Laias laastus mõjutavad talvitumist kahesugused tegurid: bioloogilised (geenid, vastupidavus viirustele ja parasitidele, talvituvate mesilaste arv peres, talvesööda kvaliteet jne.) ja inimtegevusest tulenevad (sekkumine pere elutegevusse, hooldusvõtted, ajastamine, taru konstruktsioon jne.)

Aastatel 2007-2014 talvitus küsitluses osalenu mesinikel 32 346 peret, nendest jäi ellu 27 512. Märkimisväärne on, et Lõuna- ja Lääne Soomes olid talvekaod 20% ja enam, Ida- ja Põhja-Soomes aga alla 10%.

Lauri Ruottinen tõi välja mitmeid põhjusi, miks pered talve üle ei elanud või juba sügisel hääbusid. Esimeseks võib lugeda mesilase hukkumist - keskmiselt 3,6% kordadest. Teiseks oluliseks teguriks loetakse metaboolset stressi, mis tähendab, et väiksemad pered tarvitavad stabiilse temperatuuri tagamiseks rohkem toitu. Samas on väikesed ja keskmised pered kevadel raskustes haudme toitmisega. Kui tugevas peres hooldab üks amm-mesilane kevadel (aprillis) kuni kaht vastset, siis keskmises peres peavad mesilased hooldama kuni nelja ja poolt vakla. See omakorda toob kaasa mesilase

lühema elua. Nõrgad pered, kellel ei ole võimalik kriitilist massi hoida, aga annavad üldse alla ja hääbuvad.

Taani Mesinike Liidu esindaja Asger Sogaard tegi huvitava ettekande õietolmuressursside põllumajanduslikel aladel (*Pollen Resources for Honeybees in the Agricultural Landscape*), mille ta alustas sõnumiga: meil on looduslike tolmeldajate kriis. Viimastel aastatel on tunduvalt vähenenud mesilaste, kimalaste, sirelaste ja liblikate liigirikkus, mille üheks oluliseks põhjuseks on järjest kahanev looduslik korjema. Kasvatatakse massiliselt monokultuure, mis pakuvad toitu vaid lühikese perioodi vältel. Mesilaste ja teiste tolmeldajate nõrgestamisele ja nende arvukuse vähenemisele aitavad kaasa ka haigused ja parasitidid, põldude töötlemisel kasutatavad putukamürgid, elupaikade killustatus ja genofondi hääbumine ehk sugulusetus.

Vaatlusperioodil täheldati tarukaalu andmete põhjal ajavahemikke, mil mesitarru ei saanud üldse nektarit. See aga tähendas mesilaspere arengu peatumist.

Suur huvi oli teada saada, mis suguseid taimi mesilased toidu kogumiseks üldse külastavad. Selleks käivitati projekt "C.S.I. Pollen", mida aitasid läbi viia 30 vabatahtlikku, kes võtsid õietolmu proove ja uurisid nende põhjal korjetaimede mitmekesisust. Aastail 2011-2015 koguti 544 proovi ja leiti 207 taimeliiki, mis pakuvad mesilastele toitu.

Õietolmuseire tulemused olid järgmised: tuvastati, et paljude taimede õietolmu on sarnase tooniga, määrati mesilaste jaoks tähtsad liigid (õietolmu sisaldusega üle 2%). Intensiivse põllumajandusega piirkondades leiti

proovidest 10-12, äärelinna aladel kuni 60 taimede õietolmu. Üllatav oli, et üha enamates proovides leidis kartuli õietolmu.

"C.S.I. Pollen" projekt on nüüdseks lõppenud ja tegijad kokkuvõtteid tegemas. Plaanis on jätkuprojekt, mis peaks selgitama välja, kuidas Taani tingimustes on võimalik toota monofloorset mett.

Reima Leinonen Kainuu ELY-keskusest rääkis looduslike tolmeldajate kunstlikest pesitsuspaikadest ja nende mõjust metsamarjade saagikusele (*Artificial Nests for Native Pollinators Increase the Yield of Garden and Forest Berries*).

Soomes looduses leidub mitusada sirelaseliiki, 14 herilase-, 38 kimalase- ja 181 erakmesilase liiki. Kõik nad panustavad looduses kasvavate õite tolmeldamisse. Ainuüksi Soomes hinnatakse tolmeldamisest saadud kaudse tulu suuruseks ca 22,3 miljonit eurot, mis on pea viis korda suurem kui mee tootmisest saadud tulu. Euroopas aitavad putukad marjade ja puuviljade saagikust tõsta ligi 8% ning kaudne kasu on hinnanguliselt 15 miljardi euro ringis. Üle maailma tolmeldavad putukad 75-85% kõigist taimedest.

Kahjuks on nende kasulike putukate elukeskkond hääbumas, sest intensiivpõllumajanduse võidukäik kahandab looduslike kooslusi. Soomes on "väga tubli" töö ära teinud riik, kes koristab metsaaluseid kuivanud ja kõdunevast puidust, mistõttu erakmesilased ei leia piisavalt pesitsuspaiku. Tolmeldajad on spetsialiseerunud külastama taimi, mis sõltuvad kindlate liikide olemasolust.

Teadlased keskendusid oma töös pesadeks sobivate materjalide leidmisele. Kunstlikud pesad valmistati eelkõige aukudes pesitsevate erakmesilaste jaoks.

Kasutati looduslikke materjale (erinevat liiki ja vanusega puitu, kõrrelisi, vaarikavarsi jt.) ning võrdluseks ka plastikust sarnase kuju ja suurusega alternatiive (joogikõrsi, augustatud vahtplastiplokke jne.) Pesad seati üles kohtadesse, kus erakmesilastele meeldib pesitseda - valgusküllaste loomadele ja nõmmedele.

Ilmnes, et kuigi erakmesilased võtavad kunstlikud pesad meelsasti omaks, olid eelistatumad pesamaterjalid siiski kask ja pilliroog. Marjade saagikusele piirkonnas mõjusid katsed positiivselt.

Teadlased tõdesid, et kuigi loodus on suuteline sobivate pesapaikade kadumist kompenseerima, jääb sellest tihti väheseks. Liigid võivad, kuid ei pruugi levida vähemasustatud kohtadesse. Asjaomased institutsioonid alustasid riskide hajutamiseks alustada looduslike populatsioonide monitoorimist.

Linn Fenna Groeneveld Rootsis Lundis asuvast Nordic Genetic Resource Centerist (NordGen) rääkis teemal *Brown Bee Network*. Varasem metsameesindus tugines valdavalt euroopa tumemesilasele. Kui 19. sajandil võeti kasutusele puidust tarud ja teisaldatavad raamid, hakati mesilasi transportima ühest paigast teise, mis tõi kaasa mesilaste hübriidiseerumise.

Viimased 150 aastat on olnud euroopa tumemesilase jaoks keerulised ajad. Inimene püüab kohalikku rassi järjepidevalt parandada, aretada temas teistele mesilasrassidele omaseid jooni või teda koguni teise rassi vastu välja vahetada. Nii näiteks moodustas itaalia mesilane 1990. aastatel 95% Soome mesilaspopulatsioonist (ca 40 000 peret). Selline massiline asendamine ohustab tõsiselt kohalikku tumemesilast,

kes on kohastunud raskes kliimas ellu jääma. Kaovad ainulaadsed omaduste kombinatsioonid, mis soosivad mesilaste kohanemist kindlas karmis looduslikus keskkonnas.

2011 alustas NordGen projekti, mille raames taheti kaardistada ja dokumenteerida allesjäänud tumemesilase asurkonnad Põhja- ja Baltimaades ning astuda samme nende kaitseks. Tumemesilase positiivsed omadused on hea talvitumisvõime, tugev öietolmukorje, nii mesilasema kui ka tööliste pikk eluiga, võime lennata jahedamate ilmadega. Miinuseks võib lugeda tema rahutust raamid, suurt sülemlemistungi, suhtelist agressiivsust ja suuremat kaitsetahet, vastuvõtlikkust haudmehaigustele ja mesilasema "annet" ennast ära peita Nii on positiivsed iseloomujooned jäänud negatiivsete varju, sest mesinikud eelistavad rahulikke mesilasi.

Seni ei ole veel teada, millised negatiivsetest omadustest on ühised kõigile Põhja ja Balti regiooni tumemesilaste asurkondadele. Võib-olla ei sobi teatud alaliik mingisse kindlasse keskkonda või kliimasse ning sellest on tingitud ka tema negatiivsed omadused. Samuti pole selge, milliseid omadusi annab õigete mesindusvõtetega alla suruda. Keeruline on tuvastada tõupuhtust ja -väikese populatsiooni puhul - sisearetuse tagajärgi.

Mis edasi? NordGen on pakunud välja 14-punktilise plaani, mis hõlmab kuut valdkonda: iseloomujoonte tuvastamist, käitlemist, tugivõrgustiku loomist, väljaõpet, värbamist ja ex situ looduskaitset. Esimese sammuna üritatakse mõista, kas erinevatest asurkondadest pärit mesilaspered on elujõulised ka väljaspool oma asualasid.

Rohkem infot veebist: <http://www.nordgen.org/>

Soome Mesinike Liit on vedamas kampaaniat, mille raames üritatakse tähtsustada mesilast ja meetoteid. *Pollinaition Marketing Project in Finland* **Mari Koistineni** ettekandes andis ülevaate, kuidas Soome ML proovib mõjutada meediat ja luua tarbijani jõudvat materjali. Mari Kostinen kirjutas koostöös restoraniga Savoy ja restoranikooliga Perho "Soome meeraamatu", milles propageeritakse mee kasutamist igapäevaste toitude valmistamisel ja antakse algteadmisi mesilaste kohta. Raamatu sihtgrupp on tavakodanikud, kes ei pruugi mesilaste pidamisest midagi teada ning soetavad raamatu esmalt vaid retseptide tõttu. Sellisel on võimalik läheneda suuremale hulgale inimestele, kes on potentsiaalsed mesindustoodete tarbijad.

Meeraamatu avaldamisega kaasnes suur meediatähelepanu, mis võimaldas tuua teema mitte ainult veebiväljaannete huviorbiiti, vaid viia televisiooni kaudu ka paljudesse kodudesse.

Kampaania jooksul külastati poode ja märgistati tooteid, mis viljuvad mesilaste või teiste looduslike tolmeldajate abil. Toodete juurde lisati informatiivsed sildid ja visuaalid, mis näitasid mesilasi töös. Lisaks salvestati mesinduse ja mesindustoodete tutvustamiseks lühikesi videoklippe. Videote levitamisel oli abiks tänapäevane meediakanal YouTube.

Flemming Vejsnæs Taani Mesinike Liidust pidas ettekande *The Hive Log Program - 'Keep it Simple'*, mis puudutab mesilase digitaalsete märkmete tegemist. Nimelt on mesinikel aegade jooksul kujunenud välja oma märkmete tegemise harjumused. Taanis on levinud näiteks

tellige asetamine taru katusele. Tellise asend ja asukoht annab taru omanikule infot taru seisundi kohta, kuid võõrale ei ütle see enamasti midagi.

Miks aga on vaja uut arvutiprogrammi, kui väga palju sarnase iseloomu ja suunitlusega programme on juba olemas? Ettekandja tõdes, et kõik olemasolevad programmid koguvad võimalikult palju andmeid ja on suunitlusega teha analüüs juba programmis eneses. See aga tähendab, et ajakulu, mis kaasneb info sisestamisega, kasvab võrdeliselt hooldatavate tarude arvuga. Turul ei ole hetkel ühtegi toodet, mis võimaldaks vaid infot sisestada. Võrreldi mitmeid olemasolevaid lahendusi (Hivetrack, Beetight, Kubekort jpt.), kuid ükski neist ei sobi kasutamiseks mesilase kohapeal, ja seda just oma suure infomahu tõttu.

Taanlaste arvutiprogrammi teeb mugavaks just info vähesus ja selle sisestamise mugavus. Kuigi programm salvestab tulemused pilve, ei pea nutiseade alati internetiga ühenduses olema. Piisab sellest, kui enne mesilasse minekut avada rakendus internetiühendusega paigas, ning pärast saab infot sisestada ka ühenduseta. Hiljem levis tagasi olles saab laadida andmed nutiseadmest pilve.

Rakendus on tasuta ja registreerimisel soovitakse vaid kasutajanime, e-posti aadressi ning parooli. Paraku on kõigil tasuta asjadel omad konksud. See kehtib ka antud juhul. Nimelt toimub teenuse pakkumine "on-niinagu-on" põhimõttel. Taanlased koguvad meeleldi tagasisidet ja täiendavad programmi vastavalt vahendite olemasolule. Kes soovib rakendusega lähemalt tutvuda, leiab selle aadressilt www.hivelog.dk.

Lotta Fabricius Kristiansen Rootsi Mesinike Liidust rääkis õppemesilast ja enda loodud Rootsi uuest mesinike õppeprogrammist (*The Apiary of Education, New Swedish Beekeeper Training Structure*).

Juba etteruttavalt võib öelda, et selle õppeprogrammi ülesehituse on panustatud väga palju.

Lotta Fabricius Kristiansen.

Materjalid on digitaalses raamatuformaadis kättesaadavad Rootsi Mesinike Liidu kodulehel.

Kaks esimest aastat on jagatud kaheks: "Minu esimene aasta mesinikuna" ja "Minu mesinduse töövihik". Peamised teemad on mesilaste soetamine ja mesinikuks saamine. Tutvustatakse mesilase eluringi, aastaringi mesilase tervist puudutavaid teemasid ja erinevaid töövõtteid mesilasperede hooldamisel. Materjal on abistamiseks algajate mesinikuks kõigivõimalikul moel.

Järgmine raamat on mõeldud mesinikele, kes on juba 3-4 aastat praktiseerinud, ja keskendub teemale, kuidas jääda mesinikuks. Veelkord võetakse ette mesilase tervisega seonduv, kvaliteetse

mee tootmise eeldused, mesilasemate kasvatamine, iduperede loomine jm. teemad, mis hõlmavad mee tootmist väiksemas mahus. Teadagi pole mesindamisega alustamine meelakkumine ja paljud loobuvad pärast esimesi tagasilööke.

Järgnevad materjalid on juba edasijõudnutele mesinikele. Teemad varieeruvad profimesindusest ja mesilasemate kasvatamisest turustamiseni.

Kõike eelnevat - algajast suurmesinikuni - on toetamas paralleelselt õppematerjaliga koostatud koolitajate koolituse programm. See tagab kompetentse lektorite kogukonna, kelle poole saavad alustajad ja ka edasijõudnud vajadusel pöörduda, lisaks on erinevad materjalid aktivistidele, kes veavad kohalikke mesindusorganisatsioone. Antakse nõu raamatupidamise, juhtimise ja õiguslaste valdkondade kohta.

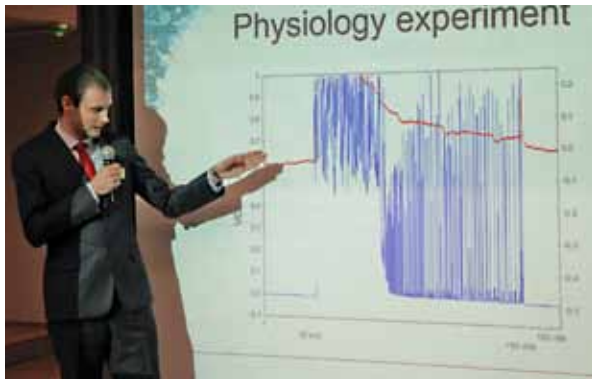
Mainimata ei saa jätta, et Eesti Mesinike Liit proovib teha Rootsi Mesinike Liiduga koostööd ja võimalusel pakutavast programmist šnitti võtta. Kindlasti toob see kasu meie mesindussektorile kui tervikule.

Eesti Maaülikooli doktorant Risto Raimets pidas ettekande teemal "Eslagsed tulemused taufluvalinaadi, tebukonasooli ja nende segu mõjust meemesilaste füsioloogiale ja elueale" (*Impact of the Pesticides Tau-Fluvalinate and Tebuconazole on the Honey Bee Physiology and Longevity*). Risto Raimets on uurinud erinevate pestitsiidijääkide leidumist mesilaste kogutud öietolmus ning püretroidpestitsiidide mõju suurenemist koos funktsiididega kasutamisel. Uuringute jaoks moodustati emata mikropered, keda söödeti mesilaste kogutud öietolmu ja suhkrusiirupi seguga. Esimese pere söödale lisati

tau-fluvalinaati, teise pere omale tebukonasooli ja kolmandale nende ainete segu. Füsioloogilised katsed tehti läbivoolu-respirometriaga, mille abil on võimalik määrata pestitsiididooside mõju mesilaste ainevahetusele ja veekaotusele. Töödeldud söödasegusid manustanud mesilaste suremust jälgiti päevade lõikes.

Kokkuvõtvalt märgib Risto, et eraldi võttes ei avaldanud tebukonasool mesilastele erilist mõju, küll aga mõjutas tau-fluvalinaat nende ainevahetust. Koostoimes aga soodustavad need ained märgatavalt mesilaste suremust.

**Soome ohutus-
asutuse TUKES**
(Turvallisus- ja
kemikaalivirasto)
esindaja **Lotta Kaila**
ettekannet *Bee Deaths
and Monitoring of
PPPs* oli suunatud
mesilaste suremusele
taimekaitsevahendite
väärkasutamise tõttu.
Ettekandes lahati
Soome Mesinike
Liidu seiretaru
mesilaste suremist
2015. aasta suvel.

Risto Raimets.

Taimekaitsemürkide väärkasutust kahtlustades pöörduiti ametkonna poole, kes hakkas uurima mürkide kasutamist mesilast 2 km raadiusse jäävates põllumajandusettevõtetes.

Soome toiduohutusamet Evira leidis surnud mesilasi laboris analüüsides 115 toimeainet. Analüüsimisel kasutati massispektromeetrit (LC-MC/MS) või gaaskromatograafi (GC-MS/MS) ja lähtuti madalatest piirnormidest (0,1 µg/kg või 1 µg/kg). Tulemused kinnitasid, et eraldi võetuna ei põhjustanud mesilaste hukkumist ükski toimeaine. Hukkamise üheks peamiseks põhjustajaks oletatakse

se dimetoaati, mille tuvastatud kogus oli 40% LD50 kogusest. Sarnastes kogustes dimetoaati on leitud ka varasemates uurimustöödes (Thompson, H.M. 2012. *Interaction between pesticides and other factors in effects on bees. Food and Environment Research Agency, Sand Hutton, York YO41 1 LZ. Supporting publications 2012:EN-340*. Euroopa Toiduohutusamet, 2012).

Kontrolli käigus ei tuvastatud taimekaitsevahendite väärkasutamist. Ümbruskonna põldudel kasvava rapsi seemned olid puhitud ja töödeldud klotianidiiniga,

nädal enne mesilaste suremist oli rapsi pritsitud insektitsiidtiaklopriidiga. Dimetoaadi päritolu ei õnnestunud kindlaks teha.

Suvisest kogemusest lähtuvalt on TUKES võtnud seisukoha, et piirkondades, kus mesilased on hukka saanud, tuleb putuka- ja taimemürkide kasutamise järelevalvet tõhustada. Kuna TUKESi pädevuses on taimekaitsevahendite turule lubamine, siis pööratakse edaspidi suuremat tähelepanu ohutuskaartidel olevale märkele mesilaste suhtes. TUKES jagab ka informatsiooni taimekaitsevahendite kasutamiseks tolmeldajatele ohutul moel.

Rootsi Põllumajandusteadus-

te Ülikool viis 2013 ja 2014 läbi katsed, saamaks aru, kuidas neonicotinoidid mõjuvad erak- ja meemesilastele ning kimalastele. **Joachim de Miranda** tutvustas oma ettekandes *Bees, Bee Health, Pathogens and Neonicotinoids: What is Real and What is Not?* selle uuringu tulemusi. Katseks valiti Lõuna-Rootsis 16 talirapsi põldu, mille vahemaa oli üle 4 km. Kaheksale juhuslikult valitud põllule külvati suvirapsi, mille seemned olid töödeldud Elado FS 480-ga (Bayer CropScience), mis sisaldab süsteemset neonicotinoidi klotianidiini ja mittesüsteemset püretroidpestitsiidi beeta-tsüflutriini. Ülejäänud kaheksale põllule külvati suvirapsi töötlemata seemned.

Iga põllu äärde paigutati 6 sarnase tugevusega mesilasperet, 6 kimalaste (*Bombus terrestris*) peret ja 27 erakmesilase (*Osmia bicornis*) kookonit.

2014. aasta jätkuuringusse kaasati eelneva perioodi 10

põllumeest ja võeti kasutusele veel üks põld. Põldude äärde paigutati 4 võrdse suurusega mesilasperet, kes olid samas kohas olnud ka eelneval aastal. Jälgiti nii meemesilaste kui ka kimalaste perede arengut. Võrreldi meemesilaste meetootlikkust, talvitumist, patogeene ja haigusi ning kimalaste korje efektiivsust ning ka kimalaste ja erakmesilaste paljunemist.

Klotianidiiniga kokkupuudet arvestati õietolmukoguste pealt, mida kõik kolm liiki kogusid. Meemesilase ja kimalase puhul uuriti klotianidiini kogust ka kogutud nektaris.

Uuringu läbiviijad eeldavad, et

kõik uuringus osalenud mesilased kogusid õietolmu ja nektarit suvirapsilt. Töödeldud põldude äärest võetud proovides tuvastati viis neonicotinoidi, nende hulgas ka klotianidiini. Töötlemata põldude äärsetest peredest võetud proovides klotianidiini ei tuvastatud.

Uuringus osalenud meemesilase pered arenesid kõik võrdväärselt, korjasid sarnastes kogustes nektarit ja valmistasid ligilähedaselt sama koguse mett. Talvitumine oli samuti hea, vaatamata sellele, kas nende tarud paiknesid töödeldud või töötlemata rapsipõllu servas. Negatiivne mõju oli aga kimalas-

tele ja erakmesilastele.

Töödeldud põldude ääres jäid kimalaste pered arengus tunduvalt maha, võrreldes töötlemata põldudel olevate peredega. Peamiseks põhjuseks oli väiksema arvu mesilasemade (-85%) ja tööliste ning leskede kasvatamine.

Erakmesilaste pesitsemisele mõjus töödeldud põldude ääres olemine hävitavalt. Töötlemata põldude ääres tuvastati vähemalt kuuel korral uue põlvkonna kasvu.

Järeldusena väidab uuring, et neonicotinoidid ei avalda mõju meemesilasele, aga toimivad hävitavalt teistele looduslikult

esinevatele liikidele.

Sellisel rahvusvahelisel konverentsil osalemine oli väga suurepärase kogemuse, ja kui kellelgi peaks tulevikus selline võimalus avanema, soovitan soojalt seda teha. Mitte ainult teemad ei olnud huvitavad, vaid ka esinejad. Ettekannete vahelistel pausidel sai mõtteid vahetada erinevatel mesindusalastel teemadel, mis polnud päevakavas. Suureks väärtuseks on ka kontaktide loomine rahvusvahelise mesinduskogukonnaga.

Kokkuvõtte tegi Erki Naumanis
Fotod: Marianne Rosenfeld,
Aleksander Kilk

HEAD MESINDUSKAASLASED!

Ma pole suurem asi kirjatöö tegija, see tuleb minu kaasal paremini välja. Katsun tema abiga midagi paberile saada.

Täna kõiki, kes mind toetasid aasta mesinikuks saamisel!

Kirjutan mesilasi kimbutavatest haigustest ja parasitidest oma mesinduslase kogemuse läbi.

Mesilastega puutusin ma kokku juba lapsepõlves. Ja olen nendega tegelema terve oma elu.

Kui mõtlen tagasi varasemate aastate mesindusele, siis meenuvad sellised mesilaste haigused nagu noseematoos, mesilaste viiruslik halvatus, lubi- ja kott-haue ning Ameerika ja Euroopa haudmemädanik. Parasitidest olid tuntud akarapidooos (lest, kes elab mesilaste hingamisteedes) ning mesilastäi (*Braula coeca*). Viimati nimetatud parasitid pole ma viimastel aastakümnetel oma mesilas. märganud. Ka kott-haue pole enam olnud. Lubihauet olen vähesel määral aeg-ajalt ikka avastanud. Mesinduskirjanduses

kirjutatakse, et haigustekitaja seene soodustajaks on niisked vihmased ilmad. Minu tähelepanekute järgi on lubihauet esinenud ka kuivadel aastatel ning tea-

August Rapp. Foto: Marianne Rosenfeld.

tud peredes lausa epideemiana. Võib olla ka sedasi, et ühel aastal on peres lubihauet sees, aga kevadel on lubihauet perest ravimata kadunud. Soovitus oleks tarude korralik soojustamine ning ventilatsioon. Lubihauet massilisel

esinemisel võiks tarust nakatunud raamid (üle 25% haudmepinnast) eemaldada ning haue põletada.

1970. aastatel oli tõsiseks probleemiks Ameerika ja Euroopa haudmemädanik. Esialgne haudmemädaniku ravi seisnes tarude ja mesilaste põletamises. Ravi muutus tõhusamaks siis, kui ilmused müügile erinevad antibioteikumid. Siis kadusid suured haudmemädanike puhangud. Kahjuks on haigus viimastel aastatel uuesti levima hakanud.

Soovitav on suvel mee vurritamise ajal haudmepinnad enne vurritamist üle kontrollida, et mitte nakatada teisi peresid. Nakatunud pere tuleb rahule jätta ja võtta hiljem ühendust veterinaar- ja toiduametiga.

1980. aastate algul üksin ma Tartumaal Vasulas ekskursioonil. Seal asuvas mesilas nägin ma esimest korda varroalesta ja tema poolt mesilastele tekitatud kahjusid. Paar aastat hiljem avastasin

ma oma mesilas esimesed varroalestad. Pidasin lestatörje asjus nõu Eesti Põllumajanduse Akadeemia omaaegse tunnustatud ja hinnatud mesinduse dotsendi Paul Allesega. Tema soovitusel ja näpunäidete järgi hakkasin lestatörjet tegema sipelghappe aurudega ning teiste kättesaadavate ravivõtetega. Sipelghappe auruga ravimine oli tõhus, aga tekkisid probleemid emade hukkumisega ravi käigus.

Kui ma pidasin omal ajal Pärnu AMSi sektsiooni esimehena loenguid varroalesta kohta, siis naersid vanemad mesinikud mind välja. Möödus vaid 1,5 aastat, kui mul oli telefon ka öösel punane ning küsiti varroalesta tõrjumise asjus nõu. Varroalesta populatsioon oli järsult tõusnud ning hävisid tered mesilad.

Olen proovinud ka erinevaid looduslikke lõhnaainetega varroalesta tõrjevahendeid. Mesilased võtsid kätte ning

tõkestasid taruvaigu ja vahaseguga lõhnaaurude juurdepääsu. Selliste lestatörjevahendite efektiivsus jäi madalaks ning mesilaste elurütm sai häiritud.

Mittekeemilised meetodid on lisaks ka töomahukad.

Kuna mesila oli suur, siis hakkasin kasutama lestatörjevahendina ravimiribasiid, mille toimeaine on tau-fluvalinaat (nt Apistan). Eriti tõhusad olid Hiinas toodetud ravimilindid. Nüüdseks on need ravimid muutunud vähetõhusaks. Varroalestad on muutunud nende suhtes resistentseks. Resistentsele on aidanud kaasa ravimilindide kordus- ja valekasutus.

Selge on see, et varroalesta tõrjumiseks ei piisa enam ühekordsest ravist nagu varasematel aastatel. Kindlasti tuleb ravi korrata kaks või enam korda. Kui kasutada keemilist tõrjet, siis tuleb vahetada toimeaineid ja jälgida

täpselt nende kasutusjuhendeid.

Viimasel sügisel tegin lestatörjet oblikhappe auruga. Eks kevadel selguvad tulemused. Talvised vaatlused lubavad oletada, et mesilased on seni rahuldavalt talvitunud. Täpne tulemus selgub märtsi lõpus.

Kellel on kahtlust, sel tuleb alustada söödavarude kontrolliga.

Vaadates aastate taha tagasi, võin öelda, et pered olid siis suuremad ja elujulisemad. Kõige suurem mesilaste väljalangemine talvitumisel oli põhjustatud nose-matoosist, sest talvesöödaks ei kasutatud suhkrut. Lisaks pandi mesilased talvituma liiga soojalt ja neil tekkis jooginälg.

Tänapäeval on mesilaste tervis viletsam. Selleks on mitmeid põhjusi. Osa põhjusi on meile teada, aga osa on veel avastamata.

Soovin teile terveid mesilasi, mett ja nõelu!

Lugupidamisega August Rapp

ÜLEUJUTUSED UPUTAVAD ARGENTIINA MESILAI

Möödunud aasta lõpus jõulude ajal tabasid mitmeid Lõuna-Ameerika riike erakordselt tugevad vihmajärgid, mis jätkusid veel jaanuari alguseski. Eriti tugevasti said kannata da Argentina, Brasiilia, Paraguay ja Uruguay, kus veeuputuse aladelt evakueeriti sadu tuhandeid inimesi. Paljudes küldes ja linnades oli osa maju pea katuseni vette uppunud. Vesi jõgedes tõusis tavalise tasemega võrreldes 7-8 meetrit ja enamgi ning purustas palju sildu. Jõgede veetõus on Lõuna-Ameerika riikides maa- ja augustis tavaline, kuid

ja mesilasperede üsna suurest hukkumisest. Detsember ja jaanuar on Argentina mesinikele peamine meekorje aeg. Suured veeuputused mõjutavad kahtlemata tunduvalt Argentina 2016. a. meetoodangut ja vastavalt Argentina mee osa maailma meeturul. Samas teame

omast käest, et mesinikud on üks visa rahvas, kes kukkumiste järel ei jää lamama, vaid tõuseb püsti, ravib haavad ja jätkab uue energiaga. Edu ka Argentina ametivendadele nende muredest ülesaamiseks!

Aleksander Kilk

mitte sellisel määral. Aastalõpu erakordselt suurt uputust seondatakse El Niño mõjuga, mis põhjustab viimastel aastatel järjest sagedasemaid ja tugevamaid vihmajärgid.

Argentinast tuli palju teateid ka tulvavete tungimisest mesilatesse

26. märtsi teabepäeval esineb lektor Valgevenest

Marianne Rosenfeld, Dmitri Rahmatulin ja Anna Aunap möödunud aastal Valgevenes. Foto: Ülo Lippa

Eelmisel aastal Valgevene reisi ajal külastasime Valgevene Puuviljakasvatuse Instituuti "Belsad", kus saime tuttavaks mesinduslabori juhatajaga Dmitri Rahmatuliniga.

Päeva alguses pidas Dmitri meile loengu, mis põhines tema praktilistel kogemustel katsemesilas (mesilaste bioloogiast, ravimisest, söötmisest jne), hiljem tegime jalutuskäigu mööda instituudi valdusi ja mesilad.

Kogu päeva, mil tal sabas kõndisime, rääkis ta meile mesindusalaseid fakte, jagas kogemusi ja vastas meie küsimustele.

26. märtsil on meil taas võimalik temaga kohtuda juba siin

Eestis, Tallinnas.

Ta on valmistanud meile ette loengu, milles jagab oma kogemusi ja katsete tulemusi.

Loeng on vene keeles, kuid Aleksander Kilk tõlgib jutu eesti keelde. Seega oodatud on nii eestikeelset kui ka venekeelset mesinikud.

Loengupäev toimub hotellis "Dzingel" (Tallinn, Männiku tee 89) algusega kell 12.00 ja kestab kella 17-ni.

Lektoriga saab eelnevalt tutvuda filmi vahendusel, mille tegi Ülo Lippa. Dima filmi saab näha Ülo kodulehel www.metsamesi.ee.

Anna Aunap

Eesti mesinike kevadine teabepäev - Valgevene mesindus

Hotelli "Dzingel" konverentsisaalis aadressil Tallinn, Männiku tee 89
Laupäeval, 26. märtsil 2016 kell 12.00–17.00 (registreerimine 11.00–12.00).

Lektor: **Dmitri Rahmatulin**, Valgevene Puuviljakasvatuse Instituudi "Belsad" laborijuhataja. Loeng on vene keeles, tõlge eesti keelde – Aleksander Kilk

Loengu teemad:

1. Mesilaste ettevalmistamine talvitumiseks
 - 1.1 Pesa soojustamine
 - 1.2 Kandi ja siirupiga söötmise erinev mõju pere kevadisele arengule
2. Emavahetus sügisel
3. Taimeekstraktide kasutamine pere arengus ja ravimisel

Teabepäeva korraldamist toetab Euroopa Liit Eesti riikliku mesindusprogrammi 2013–2016 raames.

Loengu eest tasub Eesti mesindusprogramm. Kohvi- ja teepaus on tasuta (tasu täpsustamisel; täiendavat infot vaadake palun veebist EMLi ja mesindusprogrammi kodulehtedelt).

Osalemine **ainult eelneva registreerimise alusel**. Registreerimisvorm avatakse veebis hiljemalt 1. märtsil 2016.a.

Palume registreeruda hiljemalt 20. märtsiks.

- veebis (registreerimisvormil): www.mesindusprogramm.eu, www.mesinikeliit.ee
- telefonil 637 64 93 (T, R 10.00–16.00)
- mobiilil 50 29 006

NB! Registreeruniks loetakse need, kes on täitnud registreerimisvormi ja maksnud osalemistasu Eesti Mesinike Liidu kontodele EE451010002021522005 (SEB) või EE877700771001799694 (LHV).

Täpsem info: Marianne Rosenfeld, 50 29 006 või mesilaspere@gmail.com.

PIIRKONDLIKE SELTSIDE/SELTSINGUTE ÕPPE- JA TEABEPÄEVAD MÄRTS-MAI 2016

Õppe- ja teabepäevade korraldamist toetab Euroopa Liit Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riikliku programmi 01.09.2013–31.08.2016 kaudu. Osavõtt on tasuta.

Vastavalt koostatud kavale toimuvad 3. programmiaasta II poolaastal järgmised piirkondlikud õppe- ja teabepäevad:

HARJUMAA

Jüri Kihelkonna Mesinduse Seltsi mesinike õppe- ja teabepäev

Soodevahe külas Rae vallas Veldi tee 1

27.04.2016 kl. 18.30

- Teekond mesilasest meeveini, -mõdu ja napsuni: milliseid jooke just mesinikul kõige parem on teha.

Lektor Tiina Kuuler

Info: Jaanus Tõnisson, 50 799 28

Tallinna Mesinike Seltsi mesinike õppe- ja teabeõhtud
Tallinnas Ehitajate tee 5 VII-315

9.03.2016 kl. 17.30

- Jätkusuutlik mesindamine.

Lektor Ülo Lippa

12.04.2016 kl. 17.30

- Jäätmemajanduse efektiivne korraldamine mesinduses.

Lektor Jaanus Hõrak

10.05.2016 kl. 17.30

- Apiteraapia.

Lektor Julia Volkova

Info: Erki Naumanis, 51 40 710

HIUMAA

Hiumaa Mesinike Seltsi mesinike õppe- ja teabepäevad:

Käina koolis

13.03.2016 kl. 12.00

- Mesindusinventar: taru-, vahamajanduse-, varroatoosiravi inventar, tüübid, konstruktsioonid, valmistamine. Nende head ja vead, töövõtted nendega.

Lektor Vahur Talimaa

16.04.2016 kl. 10.00

- Erinevad mesindamismeetodid, nendeks sobiv inventar, selle valmistamine. Soovitused algajatele.

Lektor Ardi Asten

Hiumaal Loja külas Kõrve talus (Lembit Känu mesilas) 21.05.2016 kl. 10.00

- Praktiline õppepäev. Sülemlemine, selle vältimine. Emakasvatuse alused.

Lektor Uku Pihlak

Info: Uku Pihlak, 50 52 736

IDA-VIRUMAA

Ida-Viru Mummu Seltsi mesinike õppe- ja teabepäev

Kohtla vallas Peeri külas

22.05.2016 kl. 10.00

- Mesindamine korpustarudes: mesilaspere kevadine areng ja laiendamine ning ettevalmistus peakorjeks.

Lektor Toomas Alt

Info: Heiki Roots, 556 333 17

JÕGEVAMAA

Põltsamaa Mesinike Seltsi mesinike õppe- ja teabepäevad:

Põltsamaa Kultuurikeskuses J.Kuperjanovi 1

12.03.2016 kl. 10.00

- Kevadised hooldustööd mesilas. Kevadine varroalesta tõrje.

Lektor Valmar Lutsar

9.04.2016 kl. 10.00

- Mesilaspere bioloogia
- Uute mesilasperede moodustamine ja nõrkade järeleaitamine.

Lektor Tõnu Hiiemäe

Info: Ain Seeder, 52 50 204 ja veebis: www.poltsamaamesi.eu

LÄÄNEMAA

Läänemaa Mesinike Seltsingu mesinike õppe- ja teabepäev

Lääne-Nigula vallas Linnamäe külas Oru koolis

19.03.2016 kl. 10.00

- Pere kevadine areng. Mesindusvõtted algajatele.
- Kanarbiku väljavõtmise erinevad meetodid. "Imetaru" head ja vead.

Lektor Hardi Haabel

Info: Hardi Haabel, 53 493 732

LÄÄNE-VIRUMAA

Lääne-Viru Mesindusseltsi mesinike õppe- ja teabepäev

Rakenduskõrgkooli Täiendus- ja ümberõppekeskuses Rakveres Rohuaia 12

12.03.2016 kl. 11.00

- Mesilasvaha ja sellega seonduvad küsimused.

Lektor Sergei Kozlov

Info: Heiki Männik, 51 81 891

MTÜ Virumaa Mahetootjate mesinike õppe- ja teabepäev

Rakenduskõrgkooli Täiendus- ja ümberõppekeskuses Rakveres Rohuaia 12

23.03.2016 kl. 10.00

- Mahemesindus 2016.a.
Lektor Liivi Aume-Jänes Põllumajandusameti Lääne –Viru Keskuse juhataja
- Mahetoetused 2016.a.
Lektor PRIAst
- Pakendimajandus. Lisandväärtuse andmine mahemesinduses. Arutelu aktuaalsetel teemadel.
Lektor Aili ja Tõnis Taal

Info: Aili Taal, 50 98 734, virumahetootjad@roela.ee
NB! Osalemine ainult eelregistreerimise alusel telefonil 50 98 734 või virumahetootjad@roela.ee

Koolitus läheb arvesse mahepõllumajandusliku tootmise toetuse raames nõutava kohustusliku koolitusena. Küsimused, millele soovite õppepäeval vastuseid, palun saatke meilile virumahetootjad@roela.ee

PÕLVAMAA

Põlvamaa Mesinike Seltsingu mesinike õppe- ja teabepäev

Põlvas Fr Tuglase 2 Kohvik-klubi Aal ruumides

16.04.2016 kl. 10.00

- Nõrkade perede järeleaitamine, Uute perede moodustamine, lihtsamad emadekasvatuse võtted, sülemlemise vältimine.

Lektor Tõnu Hiiemäe

Info: Ulvi Ajalik, 56 608 028

RAPLAMAA

Raplamaa Mesinike Seltsi mesinike õppe- ja teabepäev

Rapla Kultuurimajas

24.04.2016 kl. 11.00

- Mesilaste bioloogia, haiguste ennetamine ja ravi.

Lektor Aleksander Kilk

Info: Viktor Reino, 56 56 90 13

SAAREMAA

Saare Mesinike Ühingu mesinike õppe- ja teabepäev

Kuressaare Täiskasvanute Gümnaasiumis Garnisoni 16

2.04.2016 kl. 10.00

- Varroatoosi töötuba ja väike tarumardikas.

Lektor Hagbard Räis

Info: Arnold Lokna, 51 48 217

NB! Vahavahetus toimub pärast loengut kl 13.00

Õppepäevade teemade ja lektorite valikus võib ette tulla muudatusi. Muudatustest tuleb ette teatada hiljemalt 2 nädalat enne õppepäeva toimumist Eesti mesindusprogrammi projektijuhile, e-mail: mesindusprogramm@gmail.com või telefon 53 41 40 67.

TARTUMAA

Tartu Aianduse ja Mesinduse Seltsi mesinike õppe- ja teabepäevad

Tartus Soola 1A

9.03.2016 kl. 17.00

- Meetodete turundamine. Nõuded ja läbi mõeldud müügiprotsess.

Lektor Marianne Rosenfeld

13.04.2016 kl. 17.00

- Mesindus laias maailmas.

Lektor Astrid Oolberg

Info: Astrid Oolberg, 55 671 485

Elva Mesinike Seltsi mesinike õppe- ja teabepäevad Elvas Pargi 34

6.03.2016 kl. 10.00

- Mesilasperede kevadine läbivaatus, hooldus ja ravi. Vastused küsimustele.

Lektor Tõnu Hiiemäe

3.04.2016 kl. 10.00

- Uute perede moodustamine. Nõrkade perede järeleaitamine. Vastused küsimustele.

Lektor Tõnu Hiiemäe

Info: Tõnu Hiiemäe, 50 49 020

VALGAMAA

Otepää Aianduse ja Mesinduse Seltsi mesinike õppe- ja teabepäevad

Otepääl J. Hurda 5 Otepää AMSi majas

13.03.2016 kl. 10.00

- Varakevadised tööd mesilas. Perede hooldus ja ravi. Vastused küsimustele.

Lektor Tõnu Hiiemäe

10.04.2016 kl. 10.00

- Nõrkade perede järeleaitamine. Uute perede moodustamine. Vastused küsimustele.

Lektor Tõnu Hiiemäe

Info: Aili Konts, 56 509 770

VILJANDIMAA

Karksi-Nuia Aianduse ja Mesindusseltsi mesinike õppe- ja teabepäev

Karksi-Nuias Viljandi mnt 2a kaupluse Kadri II korrusel

5.03.2016 kl. 10.00

- Mesilasperede talvitumise hindamine, sööda-varude hindamine ja kevadine lisasöötmine.

Lektor Antu Rohtla

Info: Antu Rohtla, 56 61 26 22

KAUBANDUSKETT ALDI OTSUSTAV SAMM PESTITSIIDIVABA TOIDU SUUNAS

Jaauari keskel teatas toiduainete odavkett Aldi, et võtab tarnijatelt vastu vaid selliseid puu- ja köögivilju, lilli ja taimi, mida ei ole töödeldud mesilasi ohustavate pestitsiididega. Sellega on Aldi esimene toidukaupu müüv ettevõtte, kes järgib Greenpeace'i üleskutset liikuda pestitsiidivaba põllumajanduse poole. Nõue kehtib 1. jaanuarist ja puudutab kaheksat neonikotinoidi.

Keskonnaorganisatsiooni Greenpeace põllumajanduseksperdi Christiane Huxdorff ütles uudisteagentuurile AFP, et pestitsiidide mesilasi ohustav toime on teaduslikult tõestatud, ja loodab, et Aldi eeskujule järgnevad ka teised toidukaupade jaemüüjad.

Kaheksa keemilise ühendi seas, mille puudumist toiduainetes, lilledes ja taimedes Aldi nõuab on

- klotianidiin (kasutatakse nui-, roos-, lill- ja lehtkapsa ja maitsetaimede kasvatamisel)
- tsüpermetriin (porrulaug, kaunviljalised)
- deltametriin (lillkapsas, pap-

rika, baklažaan, tsukiini, kurk, hernes. peakapsas, tomat, lehtsalat)

- fiproniil (ELis ajutiselt keelustatud, lubatud kasutada kartulitel)
- imidaklopriid (ELis ajutiselt keelatud, lubatud kasutada õuntel, virsikutel, aprikoosidel, lehtsalatil)

Vastuolulised andmed on neonikotinoidi sulfoksafloori kohta. Väidetavalt kuulutas Aldi kontsern keelatuks ka sulfoksafloori sisaldavad tooted, kuid leidub allikaid, mis väidavad, et nimetatud aine on Euroopa Liidus 2015. aasta augustist siiski lubatud aine nimekirjas. USAs aga keelati kohtuotsusega keemiafirma Dow Chemical toodetud sulfoksafloori sisaldav pestitsiidi turule lubamine - igavesest ajast igavesti.

Euroopa Liidus on hetkel ajutiselt keelustatud kolm liiki neonikotinoide (klotianidiin, imidaklopriid, tiametoksaam) ja fiproniil - eelkõige sellepärast, et need omavad mesilaste-

le tugevat neurotoksilist mõju. Imidaklopriid halvendab mesilaste õppimis- ja haistmismeelt ning sellega nende navigeerimisvõimet. Tiametoksaam pärsib mesilaste haistmismeelt ja halvendab mälu, kuid võib mõjuda ka surmavalt - eelkõige valmikutele. Koostoimes teiste pestitsiididega neonikotinoidide toksilisus suureneb. Kavas on rakendada sarnaseid piiravaid samme ka glüfosaatide kasutamisele.

“Süntetilised pestitsiidid saastavad toitu alates selle kasvatamisest kuni meie taldrikule jõudmiseni,” ütleb Huxdorff. “Kolmandik meie toiduainetest - köögi- ja puuviljad, pähkliid, maitsetaimed ja taimeõli - sõltub mesilaste tolmeldamisest.” Ta kiidab Aldi algatust, kuid hoiatab, et see ei ole piisav, sest tegelik eesmärk on sünteetiliste taimemürkide kasutamist otsustavalt vähendada - kuni nendest loobumiseni.

Välisajakirjanduse põhjal
Katrin Linask

PURGISILTIDE TELLIMINE

Algab uue kujundusega purgisiltide tellimuste vastuvõtt.

Miinumumtellimus 100 silti hinnaga 8.40 + postituskulu (vajadusel). Tellimusi ootame 15. märtsini e-kirjaga aadressil info@mesinikeliit.ee

Soovime veebruari- ja märtsikuu sünnipäevalastele õnne ja tervist!

Maimu Sinijärv	89	18. märts
Endel Kivistik	86	21. veebr.
Harri Kurvits	84	21. märts
Vambola Püttsepp	81	10. märts
Heimar Laanemets	80	18. veebr.
Kalle Pärn	79	5. märts
Atso-Enn Kesküla	78	5. märts
Aime Allik	77	1. märts
Arvi Rahusaar	77	6. märts
Hinge Laur	77	10. märts
Heino Laimets	77	13. märts
Raivo Laanet	75	25. veebr.
Lembit Aun	75	2. märts
Mi Luik	75	3. märts
Tiit Väljaots	70	27. märts
Iris Saarlo	65	16. märts
Urmas Mikk	65	28. märts
Heldur Oja	60	25. veebr.

Esi- ja tagakaane fotod: Peep Käsprea

EML ajalehe "Mesinik" järgmine number 2 (94) ilmub aprillis 2016.

Kaastööd, teated ja reklaam saata aadressil: J. Vilmsi 53G, 10147 Tallinn (EML) või e-postiga: kilk@cc.ttu.ee või linask@neti.ee.

EML kontakttelefonid: 52 93 589 (A. Kilk) või 63 764 93 (EML kontor, J.Vilmsi 53G, 10147 Tallinn; teisipäeviti ja reedeti kell 10-16).

Mesindusalane teave Internetis: www.mesinikeliit.ee; www.mesindus.ee; www.mesindusprogramm.eu.

Eesti mesinduse arendamist toetab käesoleval ajal Euroopa Liit

"Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riikliku programmi 01.09.2013 – 31.08.2016" kaudu.